

لوبیا سبز

PTMP/SK/R&D/A/ Green beans 01 /10052021

مقدمه

لوبیا سبز منبع بسیار خوبی از ویتامین A، C، K و منگنز و فیبر، پتاسیم، فولات، آهن، منیزیم، ویتامین B1 مس، کلسیم، فسفر، پروتئین، امگا ۳ و نیاسین است. لوبیای که بصورت تازه به بازار عرضه می‌شود، لوبیا سبز یکی از مهم‌ترین سبزی‌ها است که از لحاظ سطح زیرکشت پنجمین و از لحاظ ارزش غذایی هفتمین در میان ۲۲ نوع سبزی عمده در سال ۱۹۷۷ بوده است.

مشخصات گیاه‌شناسی لوبیا سبز

لوبیا سبز با نام علمی (*Phaseolus vulgaris L.*) از خانواده (Leguminosa)، گیاهی است یکساله، دارای یک ریشه اصلی راست و ریشه‌های فرعی فراوان، در روی ریشه‌های کوچک لوبیا غده‌های قهوه‌ای رنگ نامنظم، تثبیت کننده ازت قرار گرفته است برگ‌های مرکب که از سه جفت برگچه تشکیل شده‌اند، بادمبرگ طولانی به طور متناوب روی ساقه آن قرار گرفته‌اند. ممکن است برگچه‌ها از کرک‌های ریز پوشیده شده باشند. برگ‌های لوبیا دارای گشواره هستند گل‌های لوبیا به صورت خوشه‌ای یا منفرد از جوانه‌های جانبی کنار برگ‌ها بوجود می‌آیند. جام گل لوبیا سفید یا ارغوانی می‌باشد گل لوبیا خودگشن است. بر اثر تلقیح گل میوه آن که به صورت غلاف یا نیام می‌باشد، بوجود می‌آید نیام لوبیا بلند، باریک و گاهی ممکن است خمیده باشد. در هر نیام تعداد ۴ تا ۱۲ عدد بذر وجود دارد. نیام نارس لوبیا به صورت سبز مصرف می‌شود و به آن beans Snap می‌گویند. نیام ممکن است نخ‌دار و یا بدون نخ باشد. انواع بدون نخ آن، بخصوص زمانی که به صورت نارس برداشت می‌شود، بیشتر مورد توجه است و آن را Stringless bean می‌نامند.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی لوبیا سبز

لوبیا سبز	نام فارسی
green beans	نام انگلیسی
<i>Phaseolus vulgaris L.</i>	نام علمی
Leguminosa	خانواده

لوبیا سبز

PTMP/SK/R&D/A/ Green beans 01 /10052021

شکل ۱- آشنایی با بوته، برگ، گل و غلاف لوبیا سبز

کاشت

لوبیا سبز گیاهی روز کوتاه و گرمادوست که روزهای گرم و شبهای خنک مناسب رشد آن می‌باشد. دمای مورد نیاز برای رشد آن در روز ۲۰ تا ۲۸ درجه و در شب ۱۵ تا ۲۰ درجه سانتیگراد است. دمای بیش از ۳۰ درجه مناسب رشد آن نبوده و دمای بیش از ۳۵ درجه سانتیگراد منجر به عدم تشکیل دانه در آن می‌شود و همچنین دمای کمتر از ۱۵ درجه سانتیگراد برای رشد آن نامناسب می‌باشد. صفر فیزیولوژیک لوبیا ۱۰ درجه سانتیگراد و حداقل دمای قابل تحمل برای بوته لوبیا ۵ درجه سانتیگراد است. خاکی که برای کشت لوبیا در نظر گرفته می‌شود باید به اندازه کافی عمق داشته و در قسمت سطحی نرم و حاصلخیز باشد. خاک مناسب جهت کشت لوبیا خاک‌های لومی تا لوم رسی می‌باشند. لوبیا از جمله گیاهان حساس به شوری بوده و تا ۲ دسی زیمنس بر متر شوری را تحمل می‌کند ولی کاهش عملکرد آن از شوری ۰/۸ دسی زیمنس بر متر شروع

لوبیا سبز

PTMP/SK/R&D/A/ Green beans 01 /10052021

می‌شود. لوبیا در خاک‌هایی با pH تا حدود ۸ توانایی رشد نسبتاً خوبی دارد ولی pH مناسب رشد آن بین ۶-۷ می‌باشد.

تاریخ کاشت لوبیا بسیار مهم بوده و باید به گونه‌ای انتخاب گردد که مرحله حساس رشد آن به ویژه گلدهی با گرما و خشکی تابستان مواجه نشود. همچنین رسیدن محصول به سرمای پاییزه برخورد نکند. تاریخ کاشت در استان‌های لوبیا کاری کشور متنوع است به طوری که از اوایل فروردین (لرستان) تا اواخر تیرماه (برخی مناطق مرکزی) کشت لوبیا مشاهده شده است.

تعاونی پترو تمدن مهم پارس

شکل ۲- مزرعه لوبیا سبز

داشت

مقدار آب مورد نیاز بستگی به بافت و ساختمان خاک، شرایط آب و هوایی و ... دارد. در خاک‌های با بافت متوسط به دلیل نفوذپذیری بیشتر خاک و تبخیر بیشتر آب از سطح خاک، مقدار مصرف آب بیشتر از خاک‌های

لوبیا سبز

PTMP/SK/R&D/A/ Green beans 01 /10052021

نیمه سنگین می‌باشد. در روش هیرم کاری فاصله اولین و دومین آبیاری بعد از کاشت با آبیاری‌های دیگر تفاوت دارد. اولین آبیاری بعد از کاشت بر اساس بافت خاک و اقلیم منطقه به فاصله ۲۵ - ۱۵ روز می‌باشد. در این مدت بذور لوبیا جوانه‌زده و به مرحله دو برگگی می‌رسند. آبیاری دوم به فاصله ۸-۱۰ روز و آبیاری‌های بعدی بسته به بافت خاک به طور متوسط هر ۴-۸ روز یکبار انجام می‌شود. خاک‌های با بافت سبک‌تر ۳-۴ روز و خاک‌های با بافت سنگین‌تر ۵-۸ روز انجام می‌شود. مرحله حساس لوبیا به تنش آبی از ابتدای گلدهی تا مرحله تشکیل غلاف می‌باشد. کمبود آب در این دوره خسارت زیادی به لوبیا وارد می‌کند. آخرین آبیاری باید طوری انتخاب گردد که حدود ۲۵ درصد از غلاف‌های لوبیا رسیده باشد. لوبیا از جمله گیاهانی است که به آبیاری بسیار حساسیت نشان می‌دهد، به طوری که آب آبیاری باید به اندازه کافی پای بوته لوبیا نفوذ کند. به منظور تولید بیشتر محصول، کاربرد مقادیر کافی و متعادل عناصر غذایی متناسب با عملکرد مورد انتظار شرط اساسی می‌باشد. توصیه کودی لوبیا بر اساس تجزیه خاک و بافت‌های گیاهی و عملکرد مورد انتظار برای یک رقم خاص صورت می‌گیرد.

برداشت

از زمان کشت تا موقع برداشت محصول ۶۰-۷۰ روز طول می‌کشد. انواع پابلند دوران لوبیای سبز دوره میوه‌دهی طولانی‌تری داشته تا سرد شدن هوا میوه‌دهی آن‌ها ادامه دارد. برداشت لوبیا سبز معمولاً با دست انجام می‌گیرد. بطور کلی انواع پاکوتاه در ۲ تا ۳ مرحله و لوبیای پابلند را ۵ تا ۶ مرحله برداشت می‌کنند. مقدار محصول برای انواع پاکوتاه حدود ۸ تا ۱۳ تن و برای لوبیای پابلند ۲۰ تا ۲۸ تن در هکتار است. بعد از برداشت کیفیت لوبیا سبز شدیداً تحت تاثیر عوامل محیطی بخصوص گرما قرار می‌گیرد، بنابراین چنانچه کیفیت بالا مورد نظر باشد باید ۲۴ ساعت بعد از برداشت غلاف‌ها بصورت تازه مصرف شوند در غیر اینصورت در دمای صفر درجه سانتی‌گراد و رطوبت ۸۰ تا ۹۰ درصد نگهداری می‌گردند. اگر غلاف دیر بر داشت شود در این صورت حالت شکننده‌گی و هم تر بودن را از دست می‌دهد و حالت فیبر را به خود می‌گردد.

لوبيا سبز

PTMP/SK/R&D/A/ Green beans 01 /10052021

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

شکل ۳- برداشت دستی لوبیا سبز

منبع

کامل، مسعود؛ شبیری، سیده سودابه. (۱۳۹۵). دستورالعمل فنی کاشت، داشت و برداشت لوبیا و معرفی ارقام. تهران: نشر آموزش کشاورزی

